

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

کتابخانه اهل سنت
علیه السلام

نقش، شرو، شرمند و تروج

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نقش هنر و هنرمند در ترویج مکتب اهل البيت عليهم السلام

نویسنده:

سید حجت موحد ابطحی

ناشر چاپی:

محب العترة الطاهرة

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	نقش هنر و هنرمند در ترویج مکتب اهل البیت علیهم السلام
۶	مشخصات کتاب
۶	حضرت نجمه خاتون (علیها السلام)
۶	کریمه اهل البیت: حضرت فاطمه معصومه (علیها السلام)
۷	امام علی بن موسی الرضا (علیهما السلام)
۱۲	سفارشی به خوشنویس ها
۱۲	هنر معماری!
۱۳	هنر سخنوری
۱۳	هنر آشپزی
۱۳	زیبا خوانی
۱۴	احترام به جایگاه خوشنویسی و مقام استاد فضائلی
۱۵	خدمات ارزشمند استاد فضائلی
۱۷	تأثیرگذاری هنر در جامعه
۱۸	جذابیت هنر و قداست آن
۱۸	کلید رمز ماندگاری هنر
۲۲	خاطره ای از سفر مشهد مقدس
۲۳	توصیه به خوشنویس های رضوی
۲۴	چه بسا یک شعر دل شما را بلرزاند
۲۶	فصلی جدید در زندگی خوشنویسان رضوی
۲۷	عکاسی های ماندگار
۲۷	توسل
۳۲	درباره مرکز

مشخصات کتاب

نام کتاب: نقش هنر و هنرمند در ترویج مکتب اهل البیت علیهم السلام، فشرده ای از سخنانی حضرت آیت الله آقای حاج سید حجت موحد ابطحی دام ظلّه در جلسه تکریم از خوشنویسان رضوی

ویراستار دیجیتالی: محمد منصوری

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

.Your browser does not support the audio tag

اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی عَلِيٍّ بِنِ مُوسَى الَّذِي اَرْضَيْتَهُ وَرَضَيْتَ بِهِ مَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ

در یک صحنه اتفاقی و در ارتباط با مادر امام رضا(علیه السلام)، حضرت نجمه خاتون(علیها السلام) خیردار شدم که یک گروه هفتاد نفره از اساتید خط و خوشنویسان اصفهان در ضمن یک گروه منسجم مقرر شده است که در ایام میلاد مقدّس امام علی بن موسی الرضا (علیهما السلام) به سوی حریم قدسی آن حضرت سفر کنند و در مدت اقامت در مشهد مقدّس، طی برنامه ای نورانی به عرضه آثار خوشنویسی در مورد حضرت رضا(علیه السلام) و حضرت معصومه(علیها السلام) و مادر بزرگوارشان

حضرت نجمه خاتون (علیها السلام)

به صورت زنده، پردازند و بدین وسیله با بهره گیری از هنر خوشنویسی در نشر و فرهنگ اهل البیت: و معارف رضوی گام بردارند و با این اقدام، نه تنها دل های خود را به دریای عطوفت و مهربانی آن حضرت متصل نمایند، بلکه با خلق آثاری ماندگار و اهدای آن به زائران و مجاورانی که از نقاط دور و نزدیک و از داخل و خارج ایران به این میدان نورانی و متبرک وارد می شوند، موجی بزرگ از دلدادگی و شور و عشق نسبت به ساحت قدس رضوی ایجاد نمایند.

ص: 1

این خبر خوش و غیر مترقبه، آن چنان شور و شوقی در اینجانب ایجاد کرد که بدون معطلی، به سرپرست و قافله سالار این حرکت نورانی یعنی آقای محسن بهارزاده دام عزه و توفیقه (که خود از اساتید برجسته خط و خوشنویسی هستند) پیشنهاد دادم که یک جلسه ای در محل بیت العتره: ترتیب داده شود و همه این بزرگوارانی که در این حرکت نورانی و رضوی حضور دارند، شرکت کنند و به عنوان بزرگداشت و تجلیل از اقدام ارزشمند آنها مراسمی برگزار شود؛ و بدین جهت مقرر شد که در شب جمعه 21/2/140 (علیها السلام) شمسی مصادف با اول ذی القعدة 1445 قمری سالروز میلاد

کریمه اهل البیت: حضرت فاطمه معصومه(علیها السلام)

مجلس بزرگداشت برگزار گردد.

حضور آگاهانه و مشتاقانه آن هنرمندان دلباخته آستان قدس امام علی بن موسی الرضا(علیهما السلام)، به علاوه جمعی از روحانیون و دلدادگان ولائی، نوید بخش نشست پرفیض بود.

در ابتدا با تلاوت آیاتی از قرآن مجید و سپس مداحی یکی از مداحان اهل البیت: و پس از آن، گزارشی از برنامه سفر به مشهد مقدس و هدف مقدس آن توسط استاد محسن بهارزاده ارائه گردید و سپس، این کمترین (سید حجة موحد ابطحی) سخنانی را در آن محضر نورانی ایراد کردم در مورد نقش هنر و هنرمندان و بالا-خص هنرمندان خوشنویس در ترویج مکتب اهل البیت: که با لطف و عنایت صاحب مجلس

امام علی بن موسی الرضا (علیهما السلام)

ص: 2

و مادر بزرگوارشان حضرت نجمه خاتون(علیها السلام) و خواهر کریمه شان حضرت معصومه(علیها السلام) تأثیر معنوی شایانی داشت و روح و روان همگان را به سوی حریم رضوی پرواز داد و عده ای از حاضران پیشنهاد دادند که متن سخنرانی یاد شده منتشر گردد .

بدین جهت متن سخنرانی با تغییراتی که مناسب نوشتار باشد ، آماده گردید که در اختیار علاقه مندان و دلدادگان آستان مقدّس آن پناه بی پناهان قرار گیرد و امید است همه دست اندرکاران این جلسه ولائی و شرکت کنندگان و حامیان این نوع برنامه ، مشمول کلام و دعای امام صادق(علیه السلام) قرار گیرند که فرمودند : رَحِمَ اللَّهُ امراً أَحِیاً أَمَرَنَا

اصفهان - بیت العتره: - میر سید حجة موحّد ابطحی موسوی اصفهانی

عصر دوشنبه چهارم ذی القعدة 1445 ق - 24/2/140(علیها السلام) ش .

عکس

در جلسه تکریم از خوشنویسان رضوی ۳/

و مادر بزرگوارشان حضرت نجمه خاتون علیها السلام و خواهر کریمه‌شان حضرت معصومه علیها السلام تأثیر معنوی شایانی داشت و روح و روان همگان را به سوی حریم رضوی پرواز داد و عده‌ای از حاضران پیشنهاد دادند که متن سخنرانی یاد شده منتشر گردد.

بدین جهت متن سخنرانی با تغییراتی که مناسب نوشتار باشد، آماده گردید که در اختیار علاقه مندان و دلدادگان آستان مقدس آن پناه بی پناهان قرار گیرد و امید است همه دست اندرکاران این جلسه ولایی و شرکت کنندگان و حامیان این نوع برنامه، مشمول کلام و دعای امام صادق علیه السلام قرار گیرند که فرمودند: **رَحِمَ اللَّهُ امراً أحياناً أُمَرْنَا**

اصفهان - بیت العتره علیهم السلام - میر سید حجة موحد ابطحی موسوی اصفهانی

عصر دوشنبه چهارم ذی القعدة ۱۴۴۵ ق - ۱۴۰۳/۲/۲۴ ش.

طلوع شمس ندیمی رجبم اگر محسوس
بین محرم و شمس
ببین محرم و شمس
ببین محرم و شمس

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الَّذِي أَزْتَصَيْتَهُ وَرَضَيْتَ بِهِ مَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ

سخن خود را با صلواتی بر امام رضا(علیه السلام) از لسان مبارک امام حسن عسکری(علیه السلام) آغاز می کنم .

دو صلوات در شأن و منزلت حضرت علی بن موسی الرضا(علیهما السلام) آمده است . یک صلوات خاصه حضرت هست که از نوای ماندگار مرحوم آقای انصاریان رضوان الله تعالی علیه شنیده اید و از حنجره ایشان به یادگار مانده و در میان همه صلوات هایی که قرائت شده است ، طنین دلنشین این مرد با اخلاص که امام هشتم به آن نمک زده اند ماندنی شده ، و همیشه طراوت خود را دارد و حضرت رضا(علیه السلام) این ذاکر با اخلاص درگاهشان را در قالب این صلوات خاصه ماندگار نموده اند . صلوات دیگری نیز برای امام رضا(علیه السلام) نقل شده ، که از حضرت امام حسن عسکری(علیه السلام) صادر شده است و آن صلوات را تعمیم دادند برای چهارده معصوم: ، پیغمبر(صلی الله علیه و آله و سلم) ، حضرت زهرا(علیها السلام) ، امیرالمؤمنین(علیه السلام) ، امام رضا(علیه السلام) تا امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف .

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الَّذِي أَزْتَصَيْتَهُ وَرَضَيْتَ بِهِ مَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ

خدایا درود بفرست بر علی بن موسی(علیهما السلام) آن آقایی که او را پسندیدی و هر که را خواستی از خلق خودت خوشنود کنی به وسیله او خوشنود کردی .

نکته ای که در این صلوات هست و من مشابه آن را در هیچ کدام از

روایات و ادعیه پیدا نکردم ، جمله « وَرَضَّيْتَهُ بِهٖ مَنْ شِئْتُمْ مِنْ خَلْقِكَ » است . هرکه را خواستی از میان خَلَقْتِ راضی کنی ، به وسیله علی بن موسی الرضا(علیهما السلام)راضی کردی . این جمله بسیار قابل تأمل است .

یعنی خدایا! وقتی خواستی دل آن مسیحی را به دست بیاوری ، او را نزد علی بن موسی الرضا(علیهما السلام)فرستادی !. زمانی که آن گبر مجوسی را که در آمریکا مشکلی برایش به وجود آمده بود ، وسیله اش را فراهم کردی تا به سمت مشهد بیاید و مشککش را در آسمان مشهد برطرف کنی .

جریان چنین بود که آن شخص مجوسی خانواده اش دچار سرطان شده بود ، با ریفش که در یکی از کشورهای همسایه ایران پرواز داشت همسفر شد . تا اینکه به آسمان ایران و خراسان می رسند ، ریفش به او می گوید : در این حوالی امام رضایی هست که می تواند دوی دردتان باشد ! من سطح پرواز را تا آن مقداری که قانون پرواز اجازه می دهد ، کمی پایین می آورم ! و برگرد حرم مطهر حضرت علی بن موسی الرضا(علیهما السلام)دور می زنم ! تو حرفت را با حضرت بزن !... و او با دلی بی قرار چنین کرد !.

وقتی آن مجوسی به آمریکا برگشت ، دید اوضاع خانه اش عوض شده و سر و صدا و غوغایی به پا شده است !! چه خبر شده !؟ نکند همسرم فوت شده !؟

بعد متوجه شد که نه ! حال و هوای منزل ، در سرور و خوشحالی است .

همسرش به سمتش آمد و به او گفت : کجا بودی ؟ چه کار کردی ؟ چنین اتفاقی برای من افتاد و حال من خوب شد ! سپس با همسرش به مشهد آمدند و از امام رضا(علیه السلام)تشکر و قدرشناسی کردند .

« وَرَضَّيْتَهُ بِهٖ مِّنْ شَيْءٍ مِّنْ خَلْقِكَ » هرکسی را خواستی از خلقت که خشنودش کنی او را به سوی علی بن موسی الرضا(علیه السلام) فرستادی !.

سفارشی به خوشنویس ها

به آقایان خطاط توصیه می کنم که این صلوات امام عسکری(علیه السلام) بر امام رضا(علیه السلام) را جزء آثاری که امسال خلق می کنند قرار دهند و بدان اهتمام ورزند. یا همه صلوات را و یا همین دو سطر اولش را بنویسند .

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ مُوسَى ، الَّذِي أَزْتَصَّيْتَهُ وَرَضَّيْتَهُ بِهٖ مِّنْ شَيْءٍ مِّنْ خَلْقِكَ »

تا اینجا را بر آن تاکید دارم که جزء آثار امسالتان باشد . یادگاری در نسل و خانواده خود بر جای گذارید و در اذهان مردم به وسیله آن ماندگار شوید .

هنر معماری !

سخن امشب من در رابطه با هنر است ، ولی با یک بیان خاص !. بشر نیازهایی دارد که توانست آن را در ابتدا به شکل ساده برآورده سازد . برای اینکه سرما و گرما او را آزار ندهد مسکن را اختیار کرد و آن را به سلیق مختلف ساخت . اگر در فیلم ها دیده باشید ، در بعضی از روستاها سبک خانه ها ، حال و هوای مسکن های اولیه را تداعی می کند تا در سرما و گرما و مقابل حمله حیوان های موذی در امان باشند . ولی سال ها گذشت و مسکن ها تغییر کرد .

حال سؤالی مطرح می شود که چه چیز آن خانه های اولیه و ساده را به مسکن جامع الاطراف امروز تبدیل کرد ؟

پاسخ: هنر معماری. معماری هنری است که همان مسکن را به صورت جذاب امروز، به صورت مستحکم و پرخاصیت درآورده است.

هنر سخنوری

در مقوله کلام و بیان نیز چنین است. بشر نیاز به این داشته که بتواند مطالب خود را به دیگران منتقل کند. با کلام و بیان، خواسته خود را منتقل و مفاهیم را به دیگران برساند.

حال سؤالی مطرح می شود که چه چیزی این کلام را ارزشمند و زیبا، جذاب و اثرگذار می کند؟ پاسخ: هنر سخنوری و خطابه.

هنر بیان با تمام زوایایی که دارد در حوزه ها و دانشگاه ها از مهم ترین و تأثیرگذارترین مواردی است که انتقال مفاهیم به شکلی زیباتر، کامل تر، اثرگذارتر و ماندگارتر می شود. این امر در علم طلبگی، به نام علم «معانی و بیان و بدیع» و در دانشگاه های امروز، «آیین سخنوری» است.

هنر آشپزی

در مقوله دیگر، بشر نیاز به غذا دارد. باید چیزی بخورد تا نمیرد و جسمش رشد کند و به کمال برسد.

با هنر آشپزی تنوع غذا به وجود آمد و تغذیه بشر جذاب تر و اثرگذارتر شده است و تمام رشد و توسعه در این امر، مرهون جایگاه هنر بوده و هست.

زیبا خوانی

در مقوله دیگر می توان به صدای انسان اشاره داشت. آن وقتی که با هنر خوانندگی صدا را زینت می دهند، چقدر تأثیرش بیشتر می شود؟ وقتی

صدای مرحوم مؤذن زاده اردبیلی را می شنوید که مربوط به حدود یکصد سال قبل بوده، به چه اندازه از آن بهره می برید؟. حقیقتاً چه صدای روح بخشی داشت و آدمی از آن لذت می برد.

صدای مرحوم ذبیحی و مناجات هایش که جان و روح را جلا می دهد.

تا چند سال قبل آستان قدس امام رضا(علیه السلام)، مناجات مرحوم ذبیحی را پخش می کرد، بدون اینکه نامی از او ببرند. صدای مناجاتی که در حرم مطهر روح را جلا می داد.

در زمانی که به مشهد مشرف می شدم، سحرها که به حرم مطهر امام رضا(علیه السلام) می رفتم، وقتی آن صدای ملکوتی را می شنیدم، تا اذان صبح کنار صحن مطهر می ایستادم و از آن صدای روحانی بهره می بردم. از خدّام سؤال می کردم که صاحب این صدا کیست؟ می گفتند: نمی دانیم. فقط می دانیم که این صدا هر روز از حرم مطهر پخش می شود.

ذبیحی یک حقیقت بود، صدایش توانسته بود شعرها، مناجات ها، مدایح و مناجات های اهل بیت: را آنچنان به دل ها بنشانند که کم نظیر یا در بعضی از قسمت ها بی نظیر بود. آری! این اثر هنر هست.

مثال های متعددی را بیان نمودم و حال می خواهم درباره هنر خط سخن بگویم.

احترام به جایگاه خوشنویسی و مقام استاد فضائلی

اینکه چرا سید حجت ابطحی افتخار می کند که امشب در این مجلس نورانی که عده ای دلباخته امام علی بن موسی الرضا(علیهما السلام) به عنوان هنرمندان

خطاط و خوشنویس دور هم جمع شدند ، میزبان این طیف ارزشمند ، گران قیمت و بزرگوار باشد ، دلیلش همین ارزش معنوی و تأثیر دینی هنر این قشر ارزشمند می باشد .

استاد بهارزاده داستان سی و چند سال قبل را اشاره کردند که ایشان جوان بودند - حالا هم جوان هستند- و تازه داشتند تعلیم می دیدند . آن صحنه را دیدند که سید حجت به استاد فضائلی چه احترامی می گذارد و چه مقامی برای استاد فضائلی قائل است .

وقتی که استاد فضائلی از دنیا رفتند (در ایام شهادت امام هادی(علیه السلام)) من در مسجد نوی بازار برای امام هادی(علیه السلام) سخنرانی می کردم و آن روز در جلسه بزرگداشت شهادت امام هادی(علیه السلام) یک بخش عظیم سخنرانی را به استاد فضائلی اختصاص دادم . مسجد پر از آقایان طلاب ، اساتید و سربازان امام زمان(علیه السلام) بود . آنجا گفتم : همان ثوابی را که من برای قسمت اول سخنم قائلم ، همین ثواب را برای قسمت دوم سخنم قائلم !، که راجع به استاد فضائلی می باشد . گفتم : استاد مسجدها را رونق داد با خط زیبایش جلوه گر ساخت ، آیات قرآنی را با خط زیبایش ، اشعار اهل بیت: را و احادیث آنها را با خط زیبایش رونق بخشید . بنابراین فضائلی یعنی کسی که خرج امام هادی(علیه السلام) شده است .

خدمات ارزشمند استاد فضائلی

اولین آثار مرحوم فضائلی در حرم سامرا مطرح شد و در کاشی کاری های آنجا به کار رفت ، سه تا جمله هست : (الله جل جلاله و محمد رسول

الله و علی ولیّ الله) . که این سه جمله با خط زیبای استاد فضائلی در مسجد مرحوم آیت الله امامی قدس سره در کاشی کاری معرّق نصب شده و آن بزرگمرد قبل از اینکه این سه قسمت را در مسجد خودشان نصب کنند ، آنها را در یک مسجدی در یکی از جزیره های خلیج فارس نصب کردند که از چند کیلومتری ، کشتی هایی که به طرف آن جزیره و لنگرگاه می آمدند ، با دیدن علی ولیّ الله ، با دیدن محمّد رسول الله ، با دیدن الله جلّ جلاله چشمشان نوازش می شد و تابلوی ولایت امیرالمؤمنین (علیه السلام) را در کنار تابلوی رسالت پیغمبر و توحید الهی می دیدند .

آقای فضائلی با خط خودش پرچم امیرالمؤمنین (علیه السلام) را در آن جزیره و آن لنگرگاه بالا برده است

من در آن روز بزرگداشت امام هادی (علیه السلام) نصف سخنرانی ام را راجع به استاد فضائلی دنبال کردم و گفتم که ثواب این بخش از سخن کمتر نیست و گفتم که این بخش از سخنم مثل همان قسمت اول است ، و برای این سخنم همان ثواب را قائلم ، چون فضائلی با این دست مبارک ، با این هنر ماندگارش مسجدها را رونق داد ، حرم ها را رونق داد ، حسینیه ها را رونق داد ، حدیث ها را جلوه داد ، آیات قرآنی را جلوه داد .

در شب اول دفن مرحوم استاد فضائلی ، در مسجد الکریم وسط دو نماز ایستادم و گفتم : ایها الناس ! می دانم که خیلی از شماها ماشین دارید ، ماشین هایتان هم خوب است !. اما می خواهیم پیاده از مسجد الکریم به منزل آقای فضائلی برویم . قصد کنید با پای پیاده به منزل آقای فضائلی

برویم . وقتی که جمعیت با این هیبت وارد منزل ایشان شدند ، آقازاده ایشان از این تکریم ، از این تجلیل ، از این بهادادن تعجب کرد که قبلاً مشابه آن را ندیده و نشنیده بود .

تأثیرگذاری هنر در جامعه

من باور دارم که یک هنرمند سخنور ، یک هنرمند معمار ، یک هنرمند کاشی کار ، یک هنرمند نقاش ، یک هنرمند مثلاً نگارگر ، یک هنرمند چنین و چنان با هنرش اعتقاد را ، عقاید را ، اخلاق را ، تربیت را می تواند با یک تاثیر گذاری بالاتر به مخاطب ، به بیننده ، به شنونده ، و به استفاده کننده برساند .

یکی از کسانی که خانه اش خیلی مجلل هست ، به خاطر اینکه وضع مالی اش خیلی خوب هست ، دست خیرش هم در حدی هست که مرتباً کارهای کلان را در خیلی مکان ها بدون اسم انجام می دهد . من به دلیلی می خواستم یک منزل مبارکی برای ایشان ببرم . یک فرش بافته شده فاطمة الزهرا(علیها السلام)برایش بردم . با هنر فرش! و با هنر خط آقای فضائلی !. چنین کار زیبا و هنری انجام شده بود .

وقتی آن را به او هدیه دادم ، گفت : فلانی یک چیزی را بدان و بدون رودربایستی به شما بگویم . من شرایط زندگیم طوری نیست که هر تابلو یا پوستری را به دیوارم بزنم . شاید نباید اینکار را بکنم . اما شما با آوردن این فرش که مزین به نام فاطمة الزهرا(علیها السلام)است اتاق مرا که محل رفت و آمد کسانی هست که هم تراز خودم هستند و با من مراوده دارند ، زهرایی کردید .

آقای هنرمند خوشنویس! فکر نکن که هنر شما فقط یک هنر

است برای یک نمایشگاه هنری! هنر شما مروج قرآن، مروج نهج البلاغه، مروج اشعار تراز اول شعرای ولایی و مروج اخلاق و مسائل انسانی است.

جذاییت هنر و قداست آن

یک ابزار که در راه خودش افتاد می شود مقدس . می شود در حدی که باید در برابرش تکریم و تجلیل و خضوع داشت . نیازهای بشر تا با هنر عجین نشود، نه رشد می کند، نه لذت بخش می شود و نه دلنشین .

در زمان قدیم آن لانه ای که اسمش خانه بود جاذبه ای نداشت . ولی وقتی معماری آنرا طراحی کرد و ساخت، جذاب و دوست داشتنی می شود . انسان از سکونت در آن خانه و از دیدنش لذت می برد . چون یک هنر آمده و آنرا رشد داده است . در همه زمینها همینطور هست . بخش آخر سختم (بخش سوم) این است :

کلید رمز ماندگاری هنر

چگونه می شود که هنر، چنین اثر ویژه ای داشته باشد؟ اینجاست که کلید رمز هست . همه شما استاد فرشچیان را به عنوان یک هنرمند در رتبه اول جهان می شناسید. کسی هست که بگوید ایشان نفر دوم هست .؟ ایشان در هنرشان نفر اول جهان هستند نه اول ایران . در جلسه ای، یکی از خانم های حاضر در مجلس با ایشان مصاحبه کرد و پرسید :

استاد! چطور شد اینجور موفق، ماندگار و عزیز شدید؟

گفت: سؤال مهمی پرسیدید. روزی نزد استاد حاج میرزا آقای امامی رفتم. (همه آقایان اهل هنر اسم حاج میرزا آقای امامی را شنیده اید. حاج میرزا آقای امامی رفیق پدر ما بود. خیلی با پدر ما مأنوس بود و لذا ما همراه پدرمان به خانه ایشان می رفتیم و خاطراتی از دوران کوچکی مان از مرحوم حاج میرزا آقای امامی در ذهنمان هست). و به استاد گفتم: استاد چه کار کنم؟ گفت برو وضو بگیر و کارت را با نام خدا و طهارت شروع کن.

آری، حاج میرزا آقا امامی، قبل از اینکه از فنون هنر برای استاد فرشچیان بگوید گفت وضو بگیر! کارت را با طهارت شروع کن.

این حرف را من از زبان استاد فرشچیان، نه در زمان جوانی و بی تجربه گی ایشان، بلکه در زمانی که دنیا برایش بزرگداشت می گیرند، برایش تکریم می گیرند، در این سن و شرایط می گوید رمز موفقیت و این همه پیشرفت این است که استادم گفت:

با طهارت شروع کن، با وضو شروع کن و با نام خدا شروع کن

دوم اینکه از همین استاد فرشچیان (که آثار بسیاری دارد) دنیا آثارش را دیده و شناخته است. اما عصر عاشورای آقای فرشچیان در چه تراز است؟ بی نظیر هست. در تمام کارهای استاد فرشچیان از همه یک سر و گردن بالاتر است. (اتفاقی افتاده بین ایشان و مادرشان و به دنبال آن صحبت مادرشان). بعد از ظهر عاشورایی ایشان به اتاقش می رود و این طرح را به اجرا در می آورد و همان وقت، بدون اینکه روی آن شش ماه کار کند و یا کار اضافه ای بکند، با یک قلم در یک جلسه کار را تمام می کند و به دنیا عرضه

می نماید و ماندگارترین اثر آقای فرشچیان همان طرح عصر عاشورا می شود .

محتشم شاعر بزرگی است . شعر ماندگارش کدام شعر است ؟ دوازده بند که به امر امیرالمؤمنین (علیه السلام) شروع کرد . جناب محتشم برادری داشت که از دنیا رفته بود. ایشان داغ داشت. آدم داغدیده (آه صاحب درد را باشد اثر). با داغ برادر شعر و مرثیه ای گفت . شب در عالم خواب امیرالمؤمنین (علیه السلام) را دید. حضرت به او فرمود : تو که اینطور مرثیه می گویی ، چرا برای حسین ما نگفته ای؟! گفت : چه بگویم و از کجا بگویم ؟ حضرت فرمود : از اینجا بگو :

باز این چه شورش است که در خلق عالم است

این مصرع از امیرالمؤمنین (علیه السلام) است ، نه از محتشم . در حال بیدار شدن با استارتی که امیرالمؤمنین (علیه السلام) زده بودند خودش مصرع دوم را گفت .

مصرع دوم چیست ؟:

باز این چه نوحه و چه عزا و چه ماتم است

این مصرع مستقیم نیست . آن اولی کلام امیرالمؤمنین (علیه السلام) است ، و دومی خطی است که امیرالمؤمنین (علیه السلام) به او در حال بیدار شدن دادند و گفت .

بعد مانده بود که آخر شعرش را چگونه تمام کند؟ او گفته بود : هست از ملال گرچه بری ذات ذوالجلال

و متحیر مانده بود درباره مصرع دوم که چگونه بگوید ، که منافات با عظمت الهی نداشته باشد . امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف پایان کار را تکمیل کردند و فرمودند ، بگو :

او در دل است و هیچ دلی نیست بی ملال

که این مصرع مال امام زمان (علیه السلام) است. (1) اول شعر و آخر شعر از دو امام معصوم (علیهما السلام) است و شعر را ماندگار کرده است، و چهار قرن و نیم است تقریباً، که شعرهای محتشم هنوز نمک خودش را دارد.

و در جریان دیگری، آن شاعری که یک مصرع گفته بود: « به ذره گر نظر لطف بوتراب کند » و مانده بود در مصرع دومش و برای آن متوسل شد.

از طرف دیگر نیز، یک بیچاره ای هم گرفتار شده بود. به امیرالمؤمنین (علیه السلام) متوسل شد. در عالم خواب امیرالمؤمنین (علیه السلام) را دید. حضرت فرمودند: برو پیش پادشاه، فلان جا که مقامی دارد، بگو من کاری دارم. وقتی رفتی پیش او این شعر را بگو: « به آسمان رود و کار آفتاب کند. »

بیدار شد، طبق خواب امیرالمؤمنین (علیه السلام) راه افتاد و به زحمت، سفری را طی کرد. پادشاه او را راهش داد. این مصرع را خواند و پادشاه دید که این شعر درست است. ولی شعر از این پیام آور نیست، کار، کار کس دیگری است. این شعر امیرالمؤمنین در تاریخ ماند و همه حفظش کردند.

به ذره گر نظر لطف بوتراب کند *** به آسمان رود و کار آفتاب کند

آخرین داستان را از خودم می گویم که بدانید چرا بعضی کارها را من انجام می دهم.

این چیزها را دیده ام و لمس کرده ام. با تمام جان خودم و پوست و گوشت و استخوان خودم حس نموده ام.

ص: 15

1- . داستان عنایت علوی و مهدوی را به محتشم کشانی در کتاب « ریحانة الادب » ج 5، ص 226 و 22 (علیه السلام) ملاحظه فرمائید

با پنج نفر از شاگردانم با یک بنز کهنه قدیمی که کرایه کرده بودیم راهی مشهد شدیم. ساعت چهار بعدازظهر رسیدیم مشهد. زمانی بود که هتل و تجهیزات و این حرف ها خیلی کم بود. بسیاری از مسافرها در خانه ها می رفتند و اتاق می گرفتند. به اندازه کمی وسیله مهیا می شد. روز دوم یا سوم مهر ماه بود که رسیدیم مشهد خواستیم اتاقی بگیریم. از ساعت 4 بعدازظهر تا (صلی الله علیه و آله و سلم) شب در خیابان نواب صفوی، در خیابان آیت الله شیرازی، در خیابان طبرسی در پی تهیه اتاقی بودیم، البته آن وقت اوایل انقلاب بود، هرکجا رفتیم دیدیم فرشها چرک، دیوارها کثیف. ساعت (صلی الله علیه و آله و سلم) شب از رفقا دور شدم و روبه سمت حرم مطهر امام رضا (علیه السلام) کردم و گفتم که آقا جان! ما مهمان شما ایم. در این اتاق های چرک بروم؟ اشکم جاری شد و سپس اشکم را پاک کردم و به رفقا گفتم راستی! برویم در دکان این بقال و میوه فروش، اول فلکه طبرسی دست چپ مغازه ای بود بزرگ، رفتیم و دیدیم با چرتکه مشغول حساب و کتاب است. آدمی که حساب می کند نباید مزاحمش شد. آن هم برای کاری که به او مربوط نیست. اما به دلم افتاد که به او بگویم و لذا به او گفتم: از عصر تا حالا سرگردان هستیم، جایی را سراغ نداری که کمی تمیز و مرتب باشد؟ اول گفت: نه. کار محاسبه مغازه را می کرد، شغلش هم دلالی راهنمای خانه و اجاره نبود. اول آمد که بگوید نه، نیم زبانی هم گفت نه، بعد گفت: پشت مغازه ما در اول این کوچه یک خانه هست. در بزنید بگویید فلانی من را فرستاده!.

رفتیم درب خانه را زدیم . دیدیم دو تا اتاق موجود است . (خوب بشنوید چه می گویم . الان بدنم می لرزد دارم تعریف می کنم بعد از چهل و چند سال) آن دو اتاق را انگار تازه نقاشی کرده بودند . آن زمان فرش ماشینی رایج نبود ، کم بود ، حدود چهل و چهار ، پنج سال پیش . فرش ماشینی نویی کف اتاق پهن کرده بودند . گفت : این اتاق را داریم ، این اتاق هم هست . نگاه کردم به رفقا گفتم : رفقا ! عصر تا حالا همه چیز را امتحان کردیم ، این صحنه را هم ببینید . قرار شد بمانیم قیمتی هم که گفت قیمتی مشابه همان اتاق های بد و کثیف بود . فردا صبح رفقا مقداری گوشت گرفتند و طبخ کردیم و به حرم رفتیم . ظهر که آمدیم خانه ، خانم صاحب خانه گفت : شما که می خواستید غذا بپزید چرا به من نگفتید؟ . من که در خانه هستم . شما روزهای دیگر مواد غذایی تان را آماده کنید به من بدهید و بروید و من طبخ می کنم . و همه ما با تمام وجودمان مهمانی امام رضا(علیه السلام) را لمس کردیم .

توصیه به خوشنویس های رضوی

خطاط های عزیزی که می خواهید بروید با این دستتان اسم امام رضا (علیه السلام) را در خانه های سراسر کشور ، تابلو خانه ها کنید . شما قرار است پیام مهر امام رضا(علیه السلام) را به دل زائرها منتقل کنید . شما قرار است جایگاه مادر امام رضا(علیه السلام) را با هنر خطاطی تان در چشم و دل و جان نه فقط مردم مشهد ، نه فقط مردم روستاها ، نه مردم شهرها ، بلکه مردم همه جا . شرکت کننده هایی که در مشهد می آیند اینها از کجا مشرف می شوند ؟ فقط از ایران نیستند ! از کشورهای همسایه هستند ! از کشورهای دور هستند . از اقصی نقاط شهرها و

روستاها هستند . می خواهید دل ها را با مهر امام رضا (علیه السلام) روشن کنید و ناامیدان را به سوی دریای رأفت و رحمت رضوی سوق دهید .

جمله اول سخنم را یادتان نرود . « وَرَضَّيْتَهُ بِهِنَّ مِنْ شَيْءٍ مِنْ خَلْقِكَ » : هر که را می خواهی از خلقت شادش کنی به وسیله علی بن موسی الرضا شاد می کنی .

چه بسا یک شعر دل شما را بلرزاند

چند شب قبل به دفتر جناب آقای بهارزاده برای همین کار حضرت نجمه خاتون(علیها السلام)رفته بودم . چشمم افتاد به یک تابلوی زیبا که شعرش از مرحوم استاد صغیر اصفهانی هست که می گوید :

طلوع شمس ندی_دی ز نجم_م اگر محس_وس ***بین ز نجمه ب_ه عالم_طلوع شمس شم_وس

یعنی نجم ، نمی تواند خورشید بزاید . اما نجمه توانست خورشید بزاید !. نجمه مادر امام رضا !. چکار کرده است . آقای صغیر در این شعر و آقای دخانی چه کار کرده است در نوشتن آن از نظر زیبایی !.

تمام طراحی های پوستره های حضرت نجمه(علیها السلام)به وسیله اخوان سمائیان در مؤسسه هنری چاپ و طراحی میرنگار انجام شده است . حدود 15 تا طرح برای نجمه خاتون(علیها السلام)آماده شده و منتشر شده که جمله ها و شعرهای مختلف در آن گنجانده شده که از جمله خط خود استاد بهارزاده هست .

ما وقتی که می خواستیم کار حضرت نجمه(علیها السلام)را شروع کنیم به هرکدام از نویسندگان ها و شعرا گفتیم که شروع کنید . گفتند : چیزی درباره حضرت

نجمه(علیها السلام)نداریم . اما وقتی که مقاله ای در اختیارشان گذاشتیم و چند شعر در اختیارشان قرار دادیم ... کم کم راه افتادند ، کار رشد کرد .

چه باید کرد؟

چه کاری باید انجام شود؟. الان ما ده الی پانزده طرح با جمله های مختلف و با مضمون های متفاوت و حال و هوای مختلف از نظر طراحی ، نقاشی ، رنگ و رنگ آمیزی داریم . اینها را آقای نبوی (که یک کتابخانه دیجیتالی دارند که در جهان شیعه فعلاً اول هستند . کارهایی که انجام می دهند حقیقتاً بی نظیر است . از جمله آن کارها این است که ما کتاب هایی را منتشر کردیم که توسط مجموعه ایشان در مدت 15 روز در بیش از 40 تا کشور منتشر شد . در بیش از 200 شهر ، نه شهرهای ایران ، ایران و غیر ایران یعنی حتی ژاپن ، بلژیک و مسکو و آلمان و آمریکا و کانادا و انگلیس و فرانسه و همه جا . کشورهای اسلامی و غیراسلامی .)

ایشان این وظیفه و مسئولیت را دارند که این پوسترها را تماماً در این کتابخانه دیجیتالی بارگزاری کنند که بتواند جهانی شود . و هر کدام از عزیزان خوشنویس و سایر علاقه مندان حاضر در مجلس ، این پوسترها را در فضای مجازی و موبایل خودشان که مخاطب فامیلی دارند ، مخاطب صنفی دارند ، بارگزاری نمایند و هر کسی یک مجموعه ای را که با آن ارتباط دارد پوسترهای حضرت نجمه(علیها السلام)را در کانال خودش قرار دهد و با این کار شما هنوز به روز تولد امام رضا(علیه السلام)نرسیده ، میلیون ها نفر را با این طرح ها و برنامه های مربوط به مادر امام رضا(علیه السلام)آشنا کرده اید . و دیگر خطاط ها

ص: 19

وقتی اینها در اختیارشان قرار گرفت از آنجایی که این نمونه ها و قسمت ها ، هنر است ، هنرمند با دیدن هنرهای موجود کارش قوت گرفته و توسعه می یابد .

خدا رحمت کند مرحوم کافی را . زیاد نوار گوش می داد . خودش منبری تراز اول بود ، ولی منبرهای قوی را گوش می داد . خدا رحمت کند مرحوم آیت الله آقای حاج آقا محمد امامی را . ایشان در اصفهان تک بودند . از نظر موقعیت مردمی ، منبری برجسته و استاد حوزه بودند . من زیاد دیدم ایشان نوار گوش می دادند . خود انسان های هنرمند و سخنور ، از دیدن آثار هنری دیگران و از شنیدن سخنان سخنوران دیگر موفقیت بیشتری در کارشان پیدا می کنند .

هیچ وقت هیچ هنرمندی بی نیاز از دیدن آثار هنرمندان دیگر نیست

فصلی جدید در زندگی خوشنویسان رضوی

ان شالله مشهد می روید فکر کنید امسال قرار است یک فصل جدیدی در زندگی تان به وجود آید . شاید در سفر مشهد امسال شما یکی از آن صحنه هایی که برای محتشم پیش آمد برای شما هم پیش بیاید . برای آن شاعر که فرمود : « به آسمان رود و کار آفتاب کند » پیش بیاید . شاید یک صحنه ای مشابه آقای فرشچیان پیش بیاید . شاید یک صحنه ای مشابه آنچه که برای استاد فضائلی پیش آمد ، برایتان پیش آید .

در همان عصر استاد فضائلی کسی بود که در هنرش جزء اولی ها بود . در اثر یک خطایی که کرد و دستش را اهل بیت رها کردند و پودر شد . هنر خطش محو شد .

اعتبار اجتماعی اش محو شد و اصلا کسی نمی داند که الان او زنده است یا مرده . پناه بر خدا ، پناه بر خدا ، پناه بر خدا .

نتیجه جلسه امشب و صحبت امشب ...

یا علی بن موسی الرضا!

صلوات امام عسگری (علیه السلام) بر امام رضا (علیه السلام) می گوید: « وَرَضَّيْتُ بِهِ مَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ »

یک خطاط چی می خواهد؟ می خواهد نمک به خطش داده شود. می خواهد گிரایی، قدرت ابتکار، قدرت خلاقیت و ماندگاری پیدا کند. لطف کنید و به او عنایت کنید.

عکاسی های ماندگار

ما کتابی نوشتیم در رابطه با اصفهان که سه جلد است. دو جلد قطور آن که شرح مطالب درباره اصفهان بوده، و جلد سومش نیز در آینه تصویر است که تمامش عکس هست. کل کتاب عکس هست. عکس های هنری. غیر از چهار پنج عکس که دستگاه هایی می خواست که من نداشتم، بقیه تمام عکاسی خودم هست. با یک دوربین یاشیکا (از مدل قدیمی). آن وقت ذوقمان این بود و با آن عکس می گرفتیم و این در تاریخ ماندگار شد.

توسل

امشب امیدواریم امام رضا به احترام مادرشان، به احترام خواهرشان به همه ما از آن نگاه های مخصوص بکنند. ساعت 4 تا (صلی الله علیه و آله و سلم) شب یعنی چند ساعت؟ 5 ساعت. اما با یک توجه خاص اشکم جاری شد و گفتم: علی بن موسی الرضا اینها طلبه های ما هستند، جوان هستند، اینطوری خاطره خوشی در ذهنشان نمی ماند. نخواه که این طور بی اتاق باشند. رفتیم

ص: 21

انگار که امام رضا دستور دادند همین حالا فرش ماشینی را پهن کنید، اتاق را نقاشی کنید، به صاحب خانه بگویید که آشپزیتان را هم بکنند. بعد شب که می خواستیم استراحت کنیم، گفت: آن اتاق هم که می خواهید بروید بخواهید... بی اجاره مال شما... که من آن سال به طلبه های خودم گفتم: طلبه ها دیگر از این مهمانی قشنگ تر نداریم. الان چهل و چهار، پنج سال هست که از آن سال می گذرد. انگار این قصه دیشب اتفاق افتاده و ما امشب در آن اتاق می خواهیم. آن روزها در ذهنم ماندگار شد. با امام رضا اینطور قرار بگذارید. چند تا گبر، مسیحی و یهودی در حرم امام رضا گره کارشان باز شده؟ چندتا آدم جورواجور توانستند به نتایج برسند؟ یا علی بن موسی الرضا...

اللَّهُمَّ اِنَّا نَسْأَلُكَ وَنَدْعُوكَ بِاسْمِكَ الْعَظِيمِ الْعَظَمِ، الْاَعَزِّ الْاَجَلِّ الْاَكْرَمِ، يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ.

امشب که رفتید به خانه های خود در خلوت با امام رضا(علیه السلام) بگویید یا امام رضا! این سیّد هم پیدا بود یک کاری دارد با شما!، کاری که دارد را جامه عمل بپوشانید. از قضا کاری که من دارم کار شخصی خودم نیست. اما کاریست برای کسانی که برای دین و اهل بیت: کار می کنند.

خدا می داند، خدا می داند، خدا می داند... وقتی می بینم یا می شنوم که یک انسانی از وجودش برای اهل بیت مایه: می گذارد، حسی در من ایجاد می شود که اگر بناست دعا بکنم، اگر بناست حرفی مؤثر بزنم، اگر بناست چنین و چنان باشد کوتاهی نکنم. خدایا! به حق امام رضا

امشب هرکس که در دلش مشکلی دارد مشککش را اصلاح بفرما .

خدایا! این حاج آقای نبوی ما را که با این کار بزرگشان در کتابخانه دیجیتالی قائمیه که صدای امیرالمؤمنین(علیه السلام) را، مظلومیت حضرت زهرا(علیها السلام)، مقام امام رضا(علیه السلام) و امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف را دارند در دنیا منتشر می کنند در کارشان موفق ترشان بفرما.

این خواهران و برادران خوشنویسی که بنا دارند با این خطشان با این سرانگشت ارزشمند و هنرمندشان پیام مهر امام رضا(علیه السلام) و حضرت معصومه(علیها السلام) و حضرت نجمه خاتون(علیها السلام) را به خانه های مردم منتقل کنند، به دفتر کار مردم، به جای جای شهرها و شکورها منتقل بکنند، عزتشان را روز افزون بفرما . خدایا! هنرشان را قوی تر بگردان . نور را در قلمشان قرار بده . نور را در نگاهشان قرار بده . نور را در انتخاب موضوع قلمشان قرار بده .

آمین آمین آمین

عکس

امشب هرکس که در دلش مشکلی دارد مشککش را اصلاح بفرما .
خدایا ! این حاج آقای نبوی ما را که با این کار بزرگشان در کتابخانه
دیجیتالی قائمیه که صدای امیرالمؤمنین علیه السلام را ، مظلومیت حضرت زهرا علیها السلام ،
مقام امام رضا علیه السلام و امام زمان علیه السلام را دارند در دنیا منتشر می کنند در
کارشان موفق ترشان بفرما.

این خواهران و برادران خوشنویسی که بنا دارند با این خطشان با این
سرانگشت ارزشمند و هنرمندشان پیام مهر امام رضا علیه السلام و حضرت
معصومه علیها السلام و حضرت نجمه خاتون علیها السلام را به خانه های مردم منتقل کنند ، به
دفتر کار مردم ، به جای جای شهرها و شکورها منتقل بکنند ، عزتشان را
روز افزون بفرما . خدایا ! هنرشان را قوی تر بگردان . نور را در قلمشان قرار بده .
نور را در نگاهشان قرار بده . نور را در انتخاب موضوع قلمشان قرار بده .

آمین آمین آمین

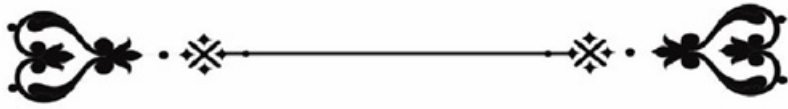
حضرت امام کاظم علیه السلام درموقع
میلاد امام رضا علیه السلام فرمودند:

هَيْبَةُ الْوَالِدِ بِالْحَبَّةِ كَرَامَةُ رَبِّكَ

ای نجمه : گوارا باد بر تو کرامت پروردگارت به تو (با این مولود مبارک)

صَلَوَاتُ اللَّهِ وَسَلَامُهُ عَلَيْكَ يَا

يَا أَيُّهَا الْمُرْتَضَى السَّمِيُّ

سَلَامٌ عَلَيْكَ يَا

خَضِرَتِ زَيْنَبُ الْعَدَوِيَّةُ

بسمه تعالی

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

با اموال و جان های خود، در راه خدا جهاد نمایید، این برای شما بهتر است اگر بدانید.

(توبه : 41)

چند سالی است که مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه موفق به تولید نرم افزارهای تلفن همراه، کتاب خانه های دیجیتالی و عرضه آن به صورت رایگان شده است. این مرکز کاملاً مردمی بوده و با هدایا و نذورات و موقوفات و تخصیص سهم مبارک امام علیه السلام پشتیبانی می شود.

برای خدمت رسانی بیشتر شما هم می توانید در هر کجا که هستید به جمع افراد خیراندیش مرکز بپیوندید.

آیا می دانید هر پولی لایق خرج شدن در راه اهلبیت علیهم السلام نیست؟

و هر شخصی این توفیق را نخواهد داشت؟

به شما تبریک میگوئیم.

شماره کارت :

6104-3388-0008-7732

شماره حساب بانک ملت :

9586839652

شماره حساب شبا :

IR390120020000009586839652

به نام : (موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه)

مبالغ هدیه خود را واریز نمایید.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک 129/34 - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 021 - 88318722

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

